

Warszawa, 1 marca 2022 r.

KL/74/37/AB/2022

Pan

Piotr Nowak

Minister Rozwoju i Technologii

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na przygotowane stanowisko RP dotyczące Wniosku w sprawie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (wersja przekształcona) z 16 lutego br. przekazuję poniżej uwagi Konfederacji Lewiatan.

W przypadku jakichkolwiek pytań dotyczących przedmiotowych uwag, bardzo proszę o kontakt z p. Dorotą Zawadzką-Stępnia, Dyrektorką Departamentu Energii i Zmian Klimatu w Konfederacji Lewiatan, e-mail: dzawadzka-stepniak@lewiatan.org; tel. 22 55 99 925; tel. kom. 502 117 112.

Z poważaniem,

Maciej Witucki

Prezydent Konfederacji Lewiatan

Załącznik:

Uwagi Konfederacji Lewiatan do stanowiska RP dotyczącego Wniosku w sprawie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (wersja przekształcona) z 16 lutego br.

Uwagi do stanowiska RP z dnia 16 lutego 2022 w zakresie Dyrektywy ws. Charakterystyki energetycznej budynków

1. Rząd RP obawia się, że wejście w życie propozycji KE [...] spowoduje znaczne obciążenie polskich obywateli. Obciążenia te, w szczególności wobec obecnej sytuacji związanej ze wzrostem cen nośników energii [...] mogą sprawić, że obywatele [...] nie będą w stanie sprostać wymogom projektu dyrektywy [...] ostateczny efekt projektowanych przepisów będzie odwrotny niż zakładano – zwiększenie ubóstwa energetycznego.
  - a. **Komentarz** – jest udowodnione, że poprawa efektywności energetycznej budynku, a w szczególności jego termomodernizacja powoduje obniżenie zużycia energii na ogrzewanie. Zatem w szczególności w sytuacji kiedy ceny energii rosną, w tym podstawowego paliwa stosowanego do ogrzewania domów, jakim jest węgiel (zarówno w domach jednorodzinnych ogrzewanych przy pomocy indywidualnego kotła jak i w przypadku m.s.c.) należy uczynić wszystko, aby realizować ambitne plany poprawy efektywności energetycznej budynków. Wydaje się zatem niezrozumiałe stanowisko, że obywatele nie będą w stanie sprostać wymogom dyrektywy w związku z wzrostem cen energii. Co więcej w tekście Dyrektywy jest jasno powiedziane, że: **„Nowy system handlu uprawnieniami do emisji stwarza zachęty gospodarcze do dekarbonizacji budynków i generuje dochody na potrzeby wsparcia publicznego, ukierunkowanego w szczególności na pomoc dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji.”** (pkt. 1.1)
  - b. **Odnosniki (przykładowe):**
    - i. Określenie głównych zalet ocieplania budynków istniejących oraz wpływu termomodernizacji na ograniczenie smogu (niskiej emisji) – Politechnika Warszawska
    - ii. Termomodernizacja budynków jednorodzinnych – ograniczenie smogu i niższe rachunki za ogrzewanie – Stowarzyszenie Producentów Węgla Mineralnej: Szklanej i Skalnej MIWO
2. Wymagania dotyczące energooszczędności budynków w Polsce, [...] określone zostały tak, aby [...] były budynkami o niskim zużyciu energii, a z drugiej strony poziom wymagań technicznych był optymalny pod względem kosztów. Analizując powyższe w opinii Rządu RP wydaje się niezasadne dodanie dodatkowego parametru w postaci budynku bezemisyjnego [...].
  - a. **Komentarz** – w dokumencie Komisji Europejskiej jest powiedziane, że nowa metodologia, która ma zostać przedstawiona przez KE do 30/06/2026 ma uwzględniać również m.in. koszty emisji CO₂ i zarządzania odpadami – „Art. 6 (dawny art. 5) dotyczący obliczania poziomów optymalnych pod względem kosztów jest dostosowany do Zielonego Ładu i precyzuje, że **przy określaniu najniższych kosztów należy uwzględnić koszty uprawnień do emisji gazów**

cieplarnianych oraz środowiskowe i zdrowotne skutki zużycia energii”. Biorąc pod uwagę, że budynki mają zostać objęte systemem ETS, a koszty zarządzania odpadami rosną, wydaje się absolutnie konieczne, aby w metodologii uwzględniono takie efekty środowiskowe, które będą prowadziły do osiągnięcia poziomu budynku bezemisyjnego. Tylko taki poziom będzie ekonomicznie uzasadniony, bo budynek o niskim zużyciu energii uwzględnia tylko koszty energii, a nie uwzględnia kosztów, które w najbliższych latach będą miały coraz większy wpływ na koszty: m.in. emisji CO₂ i zarządzania odpadami.

3. Za zasadny należy ocenić kierunek działań mający na celu wprowadzenie zharmonizowanej skali klas charakterystyki energetycznej
  - a. **Komentarz** - Wyrażamy ogromne zadowolenie z tego stanowiska. Już od wielu lat eksperci negatywnie oceniają obowiązującą w Polsce formę świadectwa charakterystyki energetycznej budynków (Ocena systemu świadectw charakterystyki energetycznej budynków w Polsce oraz propozycje zmian, BPIE, 2017). Główna uwaga dotyczy braku klas energetycznych. Suwak nie jest wskaźnikiem jednoznacznie określającym standard energetyczny budynku, co nie pozwala na porównanie z innymi obiektami. Dochodzi do tego nieczytelność prezentowanych informacji dla końcowych użytkowników świadectw – nie wiedzą, czym jest EP, EK i EU. System klas energetycznych był proponowany w Ekspertyzie w zakresie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku, NAPE, 2021.
4. Jednocześnie wątpliwość budzi propozycja, zgodnie z którą zmienia się termin ważności świadectwa charakterystyki energetycznej budynku z 10 lat na 5.
  - a. **Komentarz** – warto zastanowić się czy w obecnie obowiązującym porządku prawnym są narzędzia pozwalające na monitorowanie, kiedy świadectwa tracą ważność. Następnym krokiem jest informowanie właścicieli budynków i mieszkań o tym fakcie oraz egzekwowanie konieczności wykonania nowego świadectwa.
5. Rząd sprzeciwia się [...] zastąpieniu [...] długoterminowych strategii renowacji budynków (DSR), krajowymi planami renowacji budynków
  - a. **Komentarz** – niestety Rząd RP nie wywiązuje się z obowiązkowych terminów dostarczenia Komisji Europejskiej DSR zatem niezrozumiałym jest powód, dla którego oprotestowywany jest inny rodzaj dokumentu, wg naszej oceny dużo bardziej adekwatny do osiągania celów klimatycznych roku 2050. Stwierdzenie, że nowy rodzaj dokumentu „wprowadzałyby zamieszanie prawne i poczucie chaosu oraz zagubienie jego odbiorców” nie może być traktowane odpowiedzialnie, skoro brak polskiego DSR w roku 2022 wobec obowiązkowości jego dostarczenia w roku 2020 już powoduje „chaos i zagubienie jego odbiorców”
6. Rząd sprzeciwia się [...] uwzględnieniu w treści dyrektywy kwestii związanych ze współczynnikiem globalnego ocieplenia
  - a. **Komentarz** – trend deklarowania śladu węglowego budynków jest w UE nieodwracalny, dotyczy to również Stanów Zjednoczonych. Takie kraje jak Szwecja i Francja już wprowadziły obowiązek deklarowania w projektach nowych budynków ich śladu węglowego. Szwecja wręcz

zapewniła nieodpłatne bazy danych w tym zakresie. Polskie Stowarzyszenie Budownictwa Ekologicznego opracowało szczegółową mapę drogową dekarbonizacji budownictwa pokazując istotę deklarowania śladu węglowego budynków. Instytut Techniki Budowlanej ma ogólnie dostępną bazę danych deklaracji środowiskowych. Zatem narzędzia są wystarczająco wola polityczna

b. **Odnosińniki (przykładowe):**

- i. <https://www.boverket.se/en/start/building-in-sweden/swedish-market/procurement/climate-declarations/>
- ii. <https://plgbc.org.pl/wp-content/uploads/2021/06/Mapa-drogowa-dekarbonizacji-2050.pdf>
- iii. <https://www.itb.pl/en/epd.html>

7. Należy również zwrócić uwagę, że Polska nie posiada danych dotyczących charakterystyki energetycznej zasobów budowlanych

- a. **Komentarz** – trudno jest zgodzić się z tym argumentem skoro na stronie 19 DSR z 09/02/2022 jest punkt o nazwie: „Charakterystyka energetyczna budynków w Polsce wg ich przeznaczenia i wieku”. Kolejnym narzędziem jest powstająca Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków wdrażana przez GUNB (<https://www.gunb.gov.pl/strona/centralna-ewidencja-emisyjnoscibudynkow>)

8. Rząd sprzeciwia się [...] wprowadzeniu [...] systemu paszportów renowacji

- a. **Komentarz** – tylko system paszportów renowacji pozwoli w sposób sensowny i konsekwentny przeprowadzać prace prowadzące do znaczącej poprawy efektywności energetycznej budynków. Wobec braku tego systemu działania są prowadzone w dużej części przypadkowo czyli np.: w pierwszej kolejności wymiana kotła potem usprawnienie instalacji i na końcu termomodernizacja (ocieplenie i wymiana okien). Każde z tych działań jest wykonywane w odstępach czasowych zatem zwiększone koszty ogrzewania np. na skutek wymiany kotła węglowego na gazowy przez kilka lat ponosi inwestor, choć termomodernizacja od razu przyczynia się do obniżenia kosztów energii na ogrzewanie. System paszportów zapewni dostęp do informacji inwestorowi co i kiedy powinien zrobić, aby osiągnąć wymierny efekt kosztowy oraz z jakich narzędzi wsparcia może skorzystać. Należy też zwrócić uwagę, że w innym miejscu stanowiska RP jest napisane: „Rząd RP popiera rozwój w zakresie cyfryzacji świadectw charakterystyki energetycznej oraz [...] baz danych.” Przecież są prowadzone teraz nad cyfrową księzką obiektu budowlanego, powstała centralna baza emisyjności budynków, zatem następuje znaczący przeskok w zakresie cyfryzacji dokumentacji budowlanej. Stowarzyszenia PLGBC i bSPL wnoszą w swoim apelu do Rządu RP o rozpoczęcie prac nad wdrożeniem metodyki BIM w stopniu umożliwiającym zbieranie informacji istotnych z punktu widzenia oceny wpływu na środowisko budynków i ich elementów. Wystarczy więc tylko kontynuować prace nad cyfryzacją dokumentacji i problem paszportów renowacji zostanie rozwiązany.

- b. **Odnośnik:**
- i. https://buildingsmart.org.pl/wp-content/uploads/2021/12/bS-PL_PLGBC_BIM-i-slad-weglowy_20211001-1.pdf
9. Rząd sprzeciwia się [...] aby od roku 2030 nowe i zmodernizowane budynki [...] były zasilane [...] wyłącznie energią z OZE lub ciepłem odpadowym
- a. **Komentarz** – inwestycje w OZE jednoznacznie się opłacają. Działania państw nadbałtyckich są tego dobrym przykładem. Zgodnie z informacją prasową: „Średnia rynkowa cena energii elektrycznej na Litwie w styczniu 2022 w porównaniu z grudniem spadła o 31 proc. do 145,9 euro za megawatogodzinę. W pozostałych republikach bałtyckich, które także inwestują dużo w OZE, prąd był jeszcze tańszy - na Łotwie 143,8 euro, a w Estonii 141,7 euro”. Tymczasem w Polsce **rosną koszty zakupu energii elektrycznej na rynku hurtowym**. Kontrakty zawierane na Towarowej Giełdzie Energii (TGE) pokazują, że w ostatnim roku cena energii – zarówno z dostawą na rok 2022, jak i na kolejne lata - gwałtownie rośnie. Zmiany średnich cen energii elektrycznej na rynku hurtowym. Jeszcze w listopadzie 2020 cena energii w kontraktach terminowych oscylowała na poziomie 242 zł/MWh, a w listopadzie 2021 osiągnęła poziom 470 zł/MWh. Ceny te nadal rosną. **Rosną też koszty zakupu uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO2)**. Nasza energetyka w większości oparta jest bowiem na tym paliwie: 80% wyprodukowanej w tym roku w kraju energii elektrycznej pochodziło właśnie z węgla. Koszty uprawnień w okresie od maja 2019 do listopada br. wzrosły od 100 do 310 zł za tonę i obecnie nadal rosną. Warto wspomnieć do dużym zainteresowaniu i opłacalności inwestowania w instalacje PV w warunkach krajowych. Większość z nich służy do zasilania budynków w energię pochodzącą z OZE
- b. **Odnośniki:**
- i. <https://energia.rp.pl/ceny-energii/art35656861-prad-bardzo-potancial-na-litwie-to-zasluga-inwestycji-w-oze>
- ii. <https://www.muratorplus.pl/biznes/wiesci-z-ryнку/podwyżki-cen-pradu-w-2022-nizszy-vat-pewne-o-ile-wiecej-zaplacimy-za-prad-aa-3PYA-geoj-q1GF.html>
10. „Uzasadnienie stanowiska RP” – [...] oceniając zaproponowany projekt, za kluczowe działania należy ocenić [...] zdecydowane wydłużenie terminu realizacji polskich celów klimatycznych, do poziomów realnych do wykonania.
- a. **Komentarz** 1 – zgodnie z raportem „Neutralna emisyjnie Polska 2050 – jak wyzwanie zmienić w szansę” McKinsey & Company z 2020 roku: „W 2017 r. emisje związane z budynkami – głównie procesami ich ogrzewania oraz klimatyzowania – stanowiły 11 proc. emisji w Polsce (46 MtCO₂e). 84 proc. pochodziło z sektora mieszkalnego, a 16 proc. z komercyjnego. Działania związane z obniżaniem wielkości emisji w tym obszarze można podzielić na dwie kategorie. Po pierwsze, można zwiększać wydajność energetyczną obiektów budowlanych dzięki stosowaniu

lepszej izolacji, co pozwala zmniejszyć zużycie energii zarówno przy ogrzewaniu, jak i chłodzeniu budynków. Po drugie, można ograniczyć wykorzystanie wysokoemisyjnych źródeł energii, zastępując bojlerami i piecami opalanymi węglem, gazem lub olejem opałowym urządzeniami zasilanymi energią z niskoemisyjnych źródeł alternatywnych.” **Można więc wysnuć wniosek, że cel na rok 2050 mówiący że wszystkie budynki w Polsce powinny być zeroemisyjne będzie sprzyjał szybszemu osiągnięciu celów klimatycznych, co ułatwi ich realizację.**

- b. **Komentarz 2** – zgodnie z raportem „Neutralna emisyjnie Polska 2050 – jak wyzwanie zmienić w szansę” McKinsey & Company z 2020 roku proces dekarbonizacji może mieć wpływ na całą strukturę gospodarczą kraju. Z szacunków wynika, że nawet bez inwestycji związanych z dekarbonizacją (tzw. scenariusz business-as-usual) wydatki Polski na niezbędną wymianę infrastruktury i budowę nowych jej elementów w pięciu przeanalizowanych obszarach (energetyka, budynki, transport, przemysł i rolnictwo) wyniosą 1200-1300 mld euro. Pełna dekarbonizacja będzie wymagała większych nakładów inwestycyjnych, np. w nowe rozwiązania dotyczące mobilności, modernizację infrastruktury energetycznej czy budynków. Z analiz wynika, że w latach 2020-2050 te dodatkowe nakłady inwestycyjne wynikające z całkowitej dekarbonizacji wyniosłyby w sumie 380 mld euro, czyli średnio 13 mld euro rocznie. Jednocześnie można się spodziewać, że koszty operacyjne zmniejszą się o 75 mld euro. Wartość wspomnianych dodatkowych inwestycji sięga 1-2 proc. PKB Polski i 10-12 proc. bieżących rocznych inwestycji w gospodarkę kraju. Wzrost nakładów inwestycyjnych, który pociągnęłaby za sobą dekarbonizacja, pozwoliłby Polsce dorównać unijnej średniej, która wynosi ok. 22 proc. PKB. **Dekarbonizacja powinna poprawić bilans handlowy kraju.** Wynikałoby to głównie ze spadku importu paliw kopalnych o ok. 15 mld euro w skali roku. Z analiz wynika również, że znaczące korzyści gospodarcze mógłby Polsce przynieść rozwój niskoemisyjnych gałęzi gospodarki. Chodzi na przykład o produkcję komponentów pojazdów elektrycznych, morską energetykę wiatrową na Bałtyku, produkcję elektrycznych pomp ciepła oraz elektrycznych maszyn rolniczych, a także działalność badawczo-rozwojową i wdrożenia technologii CCUS (tj. bioenergii z wychwytywaniem, wykorzystaniem i składowaniem dwutlenku węgla). **Te pięć obszarów ma potencjał, by zwiększyć wzrost gospodarczy o 1-2 proc. i przyczynić się do powstania 250-300 tys. nowych miejsc pracy.**

11. „Uzasadnienie stanowiska RP” (pkt. 7,8,9 – przy okazji w dostarczonym do nas dokumencie są punkty 1,7,8,9, natomiast nie ma punktów 2,3,4,5,6)
- a. Wprowadzenie wymogu zwiększenia tempa renowacji budynków w tak krótkim okresie, jak w zakładanym projekcie, może [...] wpłynąć negatywnie na koszty wyrobów budowlanych, robocizny...
  - b. [...] w ocenie Rządu RP nowe miejsca pracy nie będą stanowić wartości dodanej
  - c. [...] projektowane regulacje wpłyną negatywnie zarówno na budżet państwa, jak i obywateli RP

- d. Podkreślić należy, że na ostateczną ocenę skutków finansowych wpłyną [...] tempo prac oraz ceny nośników energii
- e. **I jednocześnie:** zgodzić się należy z projektodawcą, że działania [...] wywołują również efekt dźwigni, motywując sektor do realizacji wspólnych ambicji i prowadzą do wyższych oczekiwanych wyników rynkowych

Komentarz 1 – trudno się zgodzić ze stanowiskiem Rządu RP bazującym na ogólnych stwierdzeniach, dodatkowo częściowo sprzecznym – z jednej strony, w ocenie Rządu RP, dyrektywa w zmienionej formie ma pobudzać rynek, z drugiej strony ma wpływać negatywnie na obywateli RP. Z danych przedstawionych powyżej wynika jasno, że cel osiągnięcia neutralności klimatycznej w roku 2050 jest bardziej szansą niż zagrożeniem. **A bardzo istotnym elementem osiągnięcia tego celu jest zeroemisyjność budynków.**

- f. **Komentarz 2** – z wielu raportów wynika, że rynek pracy dzięki inwestycji w termomodernizację będzie rósł, a nie malał, nawet biorąc pod uwagę przykład ze stanowiska Rządu RP, elektrowni Bełchatów. Naszym zdaniem miejsca pracy, które zostaną zlikwidowane (kopalnie, elektrownie węglowe) są łatwo zastępowalne przez nowe miejsca pracy (termomodernizacja, branża OZE, elektrownie atomowe). Oczywiście potrzebna jest do tego wola i działanie Rządu RP, aby sprzyjać już teraz tworzeniu miejsc pracy w tych sektorach.
- g. **Komentarz 3** – realizowanie długoterminowych strategii termomodernizacji budynków może przyczynić się do stabilizacji koniunktury na rynku budowlanych. Większość firm realizujących inwestycje w nowych budynkach może jest prowadzić również w budynkach istniejących poddawanych termomodernizacji.

12. „Uzasadnienie stanowiska RP” - Należy również jednoznacznie podkreślić, że niewłaściwym jest realizacja celów w zakresie poprawy efektywności energetycznej, będącej jedną ze składowych dróg do neutralności klimatycznej w sposób, który mógłby zagrozić konkurencyjności nie tylko pojedynczych przedsiębiorstw, ale również całych gospodarek, tak poszczególnych państw w UE, jak i gospodarki UE, rozumianej jako jeden wspólny, spójny organizm.

- a. **Komentarz** - Zgodnie z raportem GUS „Rynek producentów wyrobów budowlanych w latach 2015–2018” – „W latach 2015–2018 obserwowany był systematyczny wzrost eksportu wyrobów budowlanych. W 2018 r. eksport osiągnął wartość 105 824,9 mln zł (wzrost o 29,1% w stosunku do 2015 r.), co stanowiło 11,1% ogółem eksportu Polski. Wyroby budowlane eksportowane były do 203 krajów, przy czym eksport do krajów UE stanowiły aż 83,1%. Głównymi kierunkami eksportu wyrobów budowlanych w analizowanych latach były Niemcy, Czechy i Francja.” Biorąc pod uwagę powyższe dane należy stwierdzić, że polscy producenci wyrobów budowlanych z powodzeniem konkurują na rynkach UE a prowadzona polityka klimatyczna prawdopodobnie przyczyni się do dalszego wzrostu eksportu z Polski.

KL/74/37/AB/2022

